

SKLÁDANKOVÉ UČENÍ

Tuto kooperativní metodu jinak také nazýváme „metoda překřížených skupin“ nebo „Jigsaw“, což lze do češtiny přeložit jako skládačka nebo puzzle. Žáci při této metodě pracují s textem a diskutují o zadaném tématu ve skupině. Metodu je vhodné používat u obsáhlejších textů, které lze rozčlenit na dílčí podkapitoly nebo odstavce.

Termín skládkové učení ilustruje podstatu metody, při které žáci postupným skládáním dílčích poznatků vytvoří celistvý obraz tématu dané hodiny. Další český název „metoda překřížených skupin“ zase poukazuje na organizaci metody – dva různé způsoby rozdělení třídy na dílčí skupiny. Dvojí způsob rozdělení žáků do skupin koresponduje s potřebou rozdělit prezentované učivo na několik částí. V praxi jej lze snadno realizovat například tím, že si každý žák na začátku hodiny vylosuje kartičku s kódem tvořeným kombinací číslice a písmene (např. 1A, 2B, 3C, 4D, 5A, 6B atd.). Proto musí učitel před hodinou znát počet žáků, kteří se jí budou účastnit. Po vylosování kartičky žáci vytvoří podle písmene (ale můžete to být i dle číslice, závisí to na učiteli, jak metodu rozvine) první tzv. „domovské skupiny“.

Optimální počet členů domovské skupiny je 4-6. Při práci v domovské skupině žáci studují text týkající se jednoho tématu. Při počtu 24 žáků ve třídě lze vytvořit 4 domovské skupiny o 6 žácích (pro losování by byla použita písmena A-D). Každý člen skupiny má zadánu část textu, kterou nastuduje tak, aby byl schopen vlastními slovy shrnout podstatné informace a předat je ostatním spolužákům. Např. žák 1 studuje 1. odstavec atd.

Následně se žáci přesunou do tzv. „expertních skupin“, které jsou tvořeny experty na dílčí části textu (odstavce nebo podkapitoly). V expertních skupinách žáci diskutují nad přečteným textem, probírají, jak mu porozuměli a vymýšlejí společnou strategii, jak jeho obsah předat ostatním spolužákům, kteří studovali jinou část problematiky (např. které zásadní informace by měly zaznít a jaké prostředky k tomu použijí).

Poté se žáci vrací do domovských skupin, v nich se postupně střídají a sdělují ostatním svá zjištění.

I.N.S.E.R.T. je zkratkou anglického

....., což česky znamená

symbol	význam	Konkrétní příklady z analyzovaného textu
✓		
+		
-		
?		

Možná obměna metody pro starší žáky a studenty středních škol

Pro žáky vyšších ročníků ZŠ, ale především pro studenty SŠ lze tuto metodu modifikovat. U témat, která v sobě zahrnují časový aspekt, lze pomocí ní znázornit i vývoj. Například při výuce vývoje planety Země, konkrétně hlavních geologických období (prvohory, druhohory, třetihory, čtvrtohory).

Modifikace metody pro třídu o 24 žácích by byla následující: žáci si vylosují kartičku (kombinace číslic 1-4 a písmen A-F, viz schéma níže). Podle číslice utvoří domovskou skupinu. Skupina 1 studuje prvohory, skupina 2 druhohory, skupina 3 třetihory, skupina 4 čtvrtohory (viz schéma níže). Číslice byly pro utvoření domovských skupin zvoleny z toho důvodu, že korespondují s názvem daného období.

V domovských skupinách každý žák studuje část textu zaměřeného na daného geologické období. Část mu byla přidělena dle písmene. Např. žáci s písmenem A studují problematiku vymezení daného geologického období, žáci s písmenem B studují problematiku klimatu, žáci s písmenem C rozložení pevnin a oceánů, žáci s písmenem D vrásnění, žáci s písmenem E rostlinstvo prvohor a žáci s písmenem F živočišstvo prvohor. Všichni žáci se zaměřují pouze na geologické období, které odpovídá číslu na jejich kartičce: žák 1A tedy studuje vymezení prvohor, 2A studuje vymezení druhohor, 3A studuje vymezení třetihor, 4A studuje vymezení čtvrtohor atd..

Expertní skupiny jsou pak tvořeny na základě písmene. Celkem jich bude vytvořeno 6:

skupina A: experti na vymezení geologických období

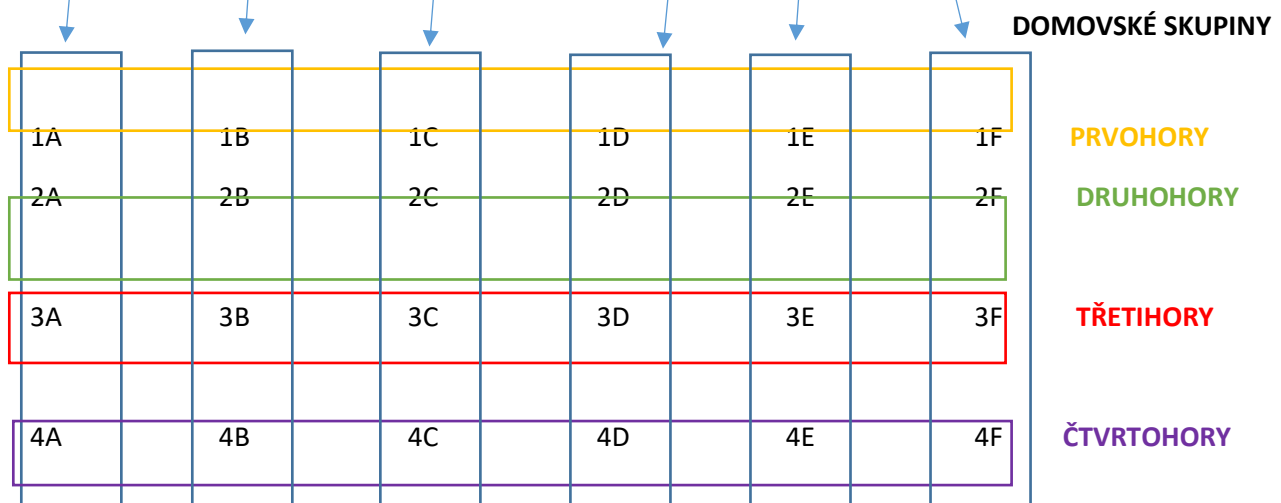
skupina B: experti na problematiku klimatu

skupina C: experti na rozložení pevnin a oceánů

skupina D: experti na vrásnění

skupina E: experti na rostlinstvo

skupina F: experti na živočišstvo

Protože každý z žáků, ale studoval danou problematiku v jiném geologickém období (1-prvohory, 2-druhohory, 3- třetihory, 4- čtvrtohory), mohou **v expertních skupinách spolu** s ostatními žáky probrat, co zjistili a vytvořit chronologický přehled dané problematiky. Například skupina A může vytvořit přehled vymezení jednotlivých geologických období (šly by do něj zahrnout i významné události, které jsou příčinou této periodizace). Skupina B může vytvořit přehled, jak se měnilo klima v průběhu prvohor až čtvrtohor atd.

Zde by mohla metoda skončit, ale může následovat návrat do domovských skupin, ve kterých žáci prezentují vývoj dané problematiky v prvohorách až čtvrtohorách.

Tato obměna s sebou nese také zvýšení časové náročnosti metody.